

SLOVENSKI NAROD

Izjaja vsak dan popoldne izzemni sedeži in praznike. // Inzerati do 80 polov vrst do Din 2. do 100 vrst do Din 2.50, od 100 do 300 vrst do Din 3. večji inzerati po vrsti Din 4.—, Popusti po dogovoru, inzerati dovek posebej. // „Slovenski Narod“ velja mesečno v Jugoslaviji Din 12.—, za inozemstvo Din 25.— // Rokopisi se ne vračajo.

UREDNIŠTVO IN UPRAVNIŠTVO
LJUBLJANA, Kneževa ulica 8. I. S.
Telefon: 31-22, 31-23, 31-24, 31-25 in 31-26.

Podružnice: MARIBOR, Grajski trg 2. 7 // NOVO MESTO, Ljubljanska cesta, telefon 2. 26 // CELJE, celjsko uredništvo: Sremskega ulica 1, telefon št. 65; podružnica uprave: Kocanova ul. 2, telefon št. 190 // JESENICE: Ob kolodvoru 101 // SLOVENSKE GRADCE, Slovniški trg 5 // Polna hranilnica v Ljubljani št. 10.351.

Po sklenitvi rusko-turškega pakta:

Rusija za okrepitev miru na Balkanu

Turški zunanji minister Saradzoglu se bo danes na povratku iz Moskve sestal z rumunskim zunanjim ministrom Gafencom, da ga obvesti o stališču Rusije do balkanskih držav

Ankara, 16. okt. o. Anatolska agencija objavlja, da je zunanji minister Saradzoglu odpotoval iz Moskve in da je pred svojim odhodom podpisal rusko-turško pogodbo. V diplomatskih krogih trdijo, da je Turčija dobila od ruske vlade jamstvo, da Rusija ne bo Nemčiji vojaško podpirala. Nadalje se je izvedelo, da vsebuje turško-ruska pogodba določbo, po kateri bo prepovedan anileškim in francoskim vojnim ladjam prehod skozi Dardanele v Črno morje. Ostale določbe pogodbe omogočajo izvršitev vseh obveznosti, ki jih je Turčija prevzela napram Franciji in Angliji. To je bilo sklenjeno po obvezni izjavi Saradzoglu Molotovu, da Turčija v novih pogodbah z Anglijo in Francijo ne bo ničesar sklenila, kar bi bilo naperjeno proti Rusiji.

Ankara, 16. okt. e. Agencija Stefani javlja, da je bil dosežen sporazum med Rusijo in Turčijo na podlagi rešitve treh problemov, in sicer:

1. Turčija in Rusija se obvezujeta, da bosta druga drugi nudila podporo, če bi bili napadeni.

2. Turčija se je obvezala, da bo zaprla Dardanele za katerekoli vojne ladje drugih držav.

3. Rusija se je obvezala, da ne bo pričela nobene akcije, ki bi bila v škodo Rumuniji.

Bukarešta, 16. oktobra. S. V rumunskih uradnih krogih napovedujejo, da se bosta še danes sestala turški zunanji minister Saradzoglu in rumunski zunanji minister Gafencu. Kraj sestanka še ni znan, mislijo pa, da bo sestanek v Konstanci ali pa na jahti zunanje ministra Gafenca, ki je včeraj odpeljal proti Odesi, da vzame na krov turškega zunanje ministra Saradzogla. Dostoj iz Moskve še ni poročil, da bi bil Saradzoglu včeraj iz Moskve odpotoval, kakor je bilo določeno.

Bukarešta, 16. okt. e. Vsi listi posvečajo zredno pozornost dogovoru v Moskvi, ki so v zvezi s sporazumom med Rusijo in Turčijo. Po zadnjih vesteh se je Rusija obvezala, da ne bo podpirala ali kakorkoli sodelovala v akcijah proti Turčiji, ki bi prišle od kakršnekoli strani. Z velikim zadovoljstvom je vsa rumunska javnost sprejela vest, da Rusija nima nobenega interesa, da bi s političnimi pogodbami ali kako drugače škodovala Rumuniji.

Ruski predlogi balkanskim državam

Moskva, 16. okt. V tukajšnjih diplomatskih krogih pripisujejo sporazumu med Turčijo in Rusijo velik pomen ne samo glede bodočih odnosov med tema dvema državama, marveč tudi glede bodočega razvoja na Balkanu. Zatrjuje se, da je turški zunanji minister Saradzoglu ponesel iz Moskve posebne predloge balkanskim državam. Saradzoglu bo te predloge sporočil rumunskemu zunanjemu ministru Gafencu, s katerim se bo sestal na povratku v Turčijo. Saradzoglu bo o teh predlogih obvestil ostale članice balkanske zveze. Vsebinska teh predlogov ni znana, domnevajo pa, da pripravljajo Rusija balkanskim državam, naj se čim bolj strnejo ter poravnajo vse medsebojne spore, da bi mogla tako čimbolj složno braniti nevtralnost in neodvisnost Balkana. Rusija se ne misli vmešavati v balkanske notranje zadeve, želi pa, da bi vladala na Balkanu mir. Kar se tiče Rumunije, je dal Molotov Saradzoglu zagotovilo, da bo Rusija spoštovala sedanje rumunske meje in ne bo načela besarabskega problema, želi pa, da bi se čimprej likvidiral spor med Rumunijo in Bolgarijo zaradi Dobrudže.

V pričakovanju prve nemške ofenzive

Francozi izjavljajo, da so pripravljeni na vse možnosti in se ne bodo dali presenetiti

Pariz, 16. okt. br. Tudi poslednja dva dneva na fronti položaja nista bistveno spremenila. Se zmerom si ni nihče na jasnem, kaj Nemci nameravajo. Akcije njihovih izvidniških letal, kakor tudi njihovih čet in topništva vsekakor kažejo na nekaj, a vendar si ni mogoče najti odgovora na vprašanja, ali se bo nemška ofenziva zdaj zares pričela, ali bo bodo spet odgodili, ali pa je morda sploh ne nameravajo inženirati. Očitno je vse odvisno od nadaljnjega razvoja diplomatskega položaja.

General Keitel je bil zadnje dni na fronti in je inspiciral nemške čete. Včeraj se je vrnil v Köln in je poročal Hitlerju o položaju na fronti. Zato so se včeraj popoldne vršila v kancelarski palači nova dolga posvetovanja, ki so se zavlekla pozno v noč. Sodeč po dosedanjih nemških napadih vzdolž Mezele proti Borgu in Perlu ter pri Pirmasensu, bi kazalo, da so poskušili Nemci inženirati tudi na zapadni fronti enake prodorne pohode, kakor na vzhodni, kjer so po načrtih generala Keitela od severa in juga v naglih prodorih udarili mimo Varšave v področje med Vislo in Bugom ter tako paralizirali sleherni poljski vojaško akcijo. Varšava je je ostala med obema sovražnima vojskama kakor Madrid v španski državljanski vojni. Tako naj bi se na enak način obsele tudi glavne utrdbe Maginotove linije, toda izkazalo se je, da Keitelovi poljski načrti na zapadu niti z daleka niso izvedljivi. Zato posvetovanja v Berlinu in zato tudi povsem nejasen položaj na fronti.

Medtem pa se Nemci, kolikor je bilo mogoče izvedeti, tudi sami pripravljajo na obrambo in z vso naglico izvršujejo svoja trdnjavska dela v okviru Siegfriedove linije. Posebno utrjujejo večje trdnjavske centre, ki še niso bili dograjeni. Hkratu v pospešenem tempu vežbajo svoje vojaštvo kakor tudi oficirski kader, ker je razumljivo, da se vojaško ni mogel do kraja izobraziti. Nemčija je v zadnjih štirih letih potrojila svoje mirovne vojaške kadre in sprito tega je razumljivo, da vsi njeni oficirji še nimajo vseh potrebnih izkušenj.

Po sodbi francoskih vojaških strokovnjakov pa so Nemci prisiljeni v najkrajšem času nekaj storiti. To jim narekuje povsem razvoj njihovega notranjega položaja. Nemški udarec na Maginotovo linijo bi bil s propagandnega vidika veliko dejanje. Keliko bi stvarno uspel, je drugo vprašanje. Da imajo Nemci v resnici nekaj za bregom, pričajo od nemških listov samih objavljene vesti o pripravah za evakuacijo poravnih mest. Ko bodo Köln in druga velika mesta evakuirana bo to najboljše znamenje za pričakovanjem nemške ofenzive.

Po zatrevanju angleških in francoskih vojaških strokovnjakov so sedaj Angleži in Francozi med Mozelo in Renom, a tudi

vzdolž Rena do Basela pripravljani na vse. Z angleškim topništvom in četami je bila fronta prav zadnje dni izredno ojačena, tako da bo v vsakem primeru vzdržala kakršenkoli pritisk. Tudi v zraku so po teh informacijah zavezniški nenehoma v premoči. Od pričeta vojne je bilo sestreljenih 8 francoskih letal, a 24 nemških. In v tem času so izvršili Francozi kar preko 800 izvidniških poletov nad zaledjem Siegfriedove linije. Podajali so se nad sovražno ozemlje ponoči in podnevi in tudi tako nizko, da so se skoraj dotikali tal.

Camelin na fronti

Pariz, 16. okt. s. Vrhovni poveljnik zavezniške vojske general Camelin je v svojem glavnem stanu v utrdbah Maginotove linije sprejel poročevalca »Tempea«. Camelin je izjavil, da je vojna šele v začetnem štadiju in da mora biti zato javnost potrpežljiva, če še ni hitrih rezultatov. Prodiranje francoskih čet na nemško ozemlje je doslej terjalo izredno malo žrtev.

Priprave za ofenzivo — samo maneuver?

London, 16. okt. s. V tukajšnjih političnih krogih mislijo, da Nemčija s svojimi pripravami za ofenzivo na zapadni fronti skuša zaenkrat samo ustrahovati Anglijo in Francijo in da bo tako ofenzivo porabila samo kot zadnje sredstvo, če bi se vsi mirovni poljski ponesrečili. Neposredni vojni načrt Nemčije pa je sedaj menda samo, da z akcijo podmornic in letal prizadene čimveč škode angleškim ladjam in tako oslabi angleško blokado.

Presenečenja izključena

Pariz, 16. okt. s. Vojaški poročevalec »Petit Parisien« Charles Maurice piše danes, da je po vseh znakih mogoče sklepati, da bodo Nemci v najkrajšem času pričeli z večjo ofenzivo ob Saari. Nemci imajo sedaj na tem delu fronte zbranih 700 do 800.000 mož, Francozi so za vsak primer pripravljani, tako da presenečenja niso mogoča.

Angleške čete na fronti

Pariz, 16. okt. e. Dnevnik »Jour — Echo de Paris« poroča, da je prvi kontingent angleške vojske, to je okrog 30.000 vojakov, dospel v prve črte na francosko-nemški fronti. Angleška vojska namešča zdaj na fronti celo vrsto baterij.

Tuja letala nad Holandskim

Haag, 16. okt. s. V soboto okoli polnoči so slišali nad Holandsko v veliki višini večje število letal, ki so letela v jugozagradni smeri.

Vojna na morju

London, 16. okt. s. Dokončna lista rešenecv s potopljenih vojne ladje »Royal Oak« izkazuje 414 imen. Žrtev je torej nekaj manj nego 800, izmed skupno 1200 mož posadke. Angleška admiraliteta ponovno zanika nemške vesti, da bi bila potopljena ali poškodovana matična ladja za letala »Arc Royal«. Istotako zanika admiraliteta, da bi bila poškodovana vojna ladja »Hood« (40.000 ton), ki je največja vojna ladja na svetu. V kratkem bodo splovljene tri nove vojne ladje, ki bodo še prekašale potopljeno »Royal Oak«.

Pariz, 16. okt. s. Zadnje dni so nemške podmornice potopile tri francoske parnike, in sicer »Bretagne« (10.000 ton), »Louisiana« (7000 ton) in še nekega manjšega

400 preživelih članov posadk in potnikov so rešile angleške vojne ladje. Potopitve so zahtevale 15 človeških žrtev; od teh je bilo 8 oseb ubitih pri obstreljevanju ladij. Podmornice so obe večji ladji potopile s topovskimi strelji, ki so zadeli tudi nekatero rešilno čolno. Nekateri člani posadk potopljenih ladij so bili po dve uri v vodi, oreden je prišla rešitev.

Stopnjevana produkcija letal v Franciji

Pariz, 16. okt. s. Francoski vojaški poročevalci ugotavljajo, da bo angleško-francoska produkcija letal v kratkem trikrat večja nego nemška. Francija sama bo v kratkem popetila svojo predvojno produkcijo letal. Ti podatki vpoštevajo skrajno kapaciteto nemških tovarn letal.

Pogajanja s Finsko

Finski delegat v Moskvi bo danes obvestil vlado o ruskih zahtevah

Helsinki, 16. okt. s. Finska delegacija se danes vrne iz Moskve v Helsinke. Finska vlada uradno zanika vse v časopisih objavljene verzije o ruskih zahtevah napram Finski kot netočne. V tukajšnjih dobro poučenih krogih trdijo, da ni prišlo v teku prvih pogajanj finskega delegata dr. Pasikivija v Moskvi do nobenih konkretnih odločitev. V nekaj dneh se bo dr. Pasikivi vrnil v Moskvo in nadaljeval pogajanja. Danes bo dr. Pasikivi predložil vladi svoje poročilo o pogajanjih v Moskvi. Po tem poročilu bo položaj glede Finske in Rusije kolikor toliko jase. Med tem vsa Finska z velikim zanimanjem pričakuje sestanek poglavarjev skandinavskih držav. Splošno sodijo, da bodo ob tej priliki sklenjene resolucije odločilne važnosti za nadaljnji razvoj dogodkov v Baltiku in v skandinavskih državah. Sestanek poglavarjev skandinavskih držav je bil eden izmed glavnih vzrokov, da so bila pogajanja finskega delegata v Moskvi prekinjena. Evakuacija prestolnice Helsinke in drugih mest je izvedena in zaradi tega ni potreben ukrep za prisilno evakuacijo. Iz prestolnice so odpotovali tudi člani konzularnega zbora.

Helsinki, 16. okt. br. Finski uradni krogi so glede pogajanj v Moskvi rezervirani. Za podrobnosti ve le 4 ali 5 finskih državnikov. Pasikivi se bo konec tedna vrnil v Moskvo. Verjetno je, da se bodo pogajanja nato uspešno zaključila. Iz Moskve poročajo, da so tamkajšnji politični krogi mnenja, da ni nobenega razloga, da se pogajanja s Finsko ne bi prijateljsko zaključila.

Helsinki, 16. okt. br. Prezident republike Kallio je sprejel tuje novinarje in jim dal izjavo o bližnji stockholmski konferenci.

Konferenca poglavarjev skandinavskih držav

Začela se bo v sredo popoldne v Stockholmu — Sodelovali bodo tudi zunanji ministri

Stockholm, 16. okt. AA. DNB: Danski in norveški kralj ter predsednik finske republike prispejo v predmestju svojih zunanjih ministrov v sredo popoldne v Stockholmu. Takoj v sredo se bo začela konferenca po svačanem kosilu, ki ga bo priredil švedski kralj na čast tujim državnim poglavarjem. V sredo zvečer bo slavnostna večerja na dvorcu. Konferenca se bo nadaljevala v četrtki dopoldne. Splošno se pričakuje, da bodo visoki gostje odpotovali iz Stockholma lahko že v četrtki popoldne.

Pariz, 16. okt. AA. Havas: Francoski tisk posveča največjo pozornost konferenci v Stockholmu ter razgovoru, ki se vodi med Rusijo in Turčijo ter Rusijo in Finsko. »Petit Parisien« piše glede finsko-sovjetskih pogajanj, da finska vlada ne more sprejeti odstopa aalandskega otočja Sovjetski Rusiji. Te zahteve tudi Švedska ne bi mogla sprejeti ter vlada v tem oziru popon sporazum med Helsinkijem in Stockholmom. Zdi se, da je pod sedanjimi okoliščinami možno najti rešitev za to vprašanje edino v nevtralizaciji Aalandskega otočja. »Populaire« smatra, da bo Finska sprejela pakt o prijateljstvu, da bo pa odklonila pakt o vojaški pomoči. »Oeuvre« smatra, da bo Stalin upošteval stvarne nevarnosti, ki bi grozile njegovim politiki, ako bi se pokazal nepomirljiv proti Finski. List še vedno upa, da se bo položaj razvil v ugodni smeri. Veliko zanimanje tiska vlada tudi za pogajanja, ki jih vodi turški zunanji minister Saradzoglu z Krimom. Očitno je, da bodo turško-

renci nordijskih suverenov in o položaju Finske v odnosu do Rusije. Finska, je dejal, si želi miru in dobrih odnosov z vsemi sosedmi. Zato bo na teh področjih lojalno in intenzivno sodelovala z vsemi severnimi državami. S tega vidika bo imela tudi stockholmska konferenca svoj poseben pomen.

Kar se tiče odnosov do Rusije, je Kallio opozoril na nenapadno pogodbo, ki jo je Finska sklenila z Rusijo leta 1932. Ruski državniki so odleteli na raznih konferencah in ob drugih prilikah ponovno sečano izjavili, da bodo spoštovali finsko neodvisnost in izpolnili določbe te pogodbe. Finska ničesar ne zahteva in nikogar ne ožroga. V miru hoče nadalje razvijati in uživati svoje pravne in kulturne pridobitve ter tako dejansko služiti miru.

Varnostni ukrepi na švedskem

Stockholm, 16. okt. s. Švedska vlada je prepovedala vsem tujcem dostop v pristanišča ter železniške naprave. Prepovedano je tudi fotografiranje teh naprav.

Stockholm, 16. okt. br. Švedska vlada je na svoji včerajšnji seji sprejela vrsto ukrepov, ki so bili danes objavljeni v uradnem listu. Ukrepi se nanašajo na vojno gospodarstvo. S prihodnjo nedeljo se uvedejo izkaznice za konzum bencina. V naslednjih dneh bo racionalizirana tudi poraba živil in drugih potrebščin. Nadalje je bila močno ojačena kontrola nad tujskim prometom. Tujsko-prometna policija je bila pomnožena. V danem primeru se bo tujski promet omejil.

Ruska vojska v Baltiku

Moskva, 16. okt. e. Po službenih poročilih iz Kremija je že določeno kako bo ruska vojska porazdeljena v baltičkih državah. 20.000 mož s pripadajočimi obrambnimi in ofenzivnimi orožjem, bo nastanjenih v Litvi, po 25.000 mož pa v Estoniji in Letonski.

Tallin, 16. okt. br. Po sporazumu, ki je bil dosežen med rusko vojaško mislijo in zastopniki estonskega generalnega štaba, se bo rusko vojaštvo nastanilo ne le v Baltičkem portu, nego tudi na obeh Pakriških otokih pred to lukno. Na teh otokih so bili doslej naseljeni ribiči in kmetje švedske narodnosti. Estonska vlada je sedaj ukrenila vse potrebno, da se to prebivalstvo, ki ga je nekaj 100 duš, preseli na kopno.

Tallin, 16. okt. s. V tukajšnjo lukno je včeraj prislo 14 ruskih vojnih ladij, med njimi ena križarka ter 10 rušilcev in podmornic.

Kovna, 16. okt. s. Poljski poslanik je včeraj posetil zunanje ministrstvo in vlozil protest zaradi priključitve Vilne Litvi, češ da Rusija nima pravice, da razpolaga s poljskim ozemljem.

Dr. Beneš v Parizu

Pariz, 16. okt. br. Bivši predsednik češkoslovaške republike dr. Beneš je prispejal v Pariz. Takoj po svojem prihodu je obiskal predsednika poljske vlade generala Sikorskega. Ta mu je obisk vrnil. Oba državnika sta se prijateljsko razgovarjala o vseh političnih vprašanjih. General Sikorski je dr. Benešu zagotovil, da poljska vlada enako kakor francoska in angleška, nikoli ne bo priznala po nemških akcijah v srednji Evropi nastalega položaja. Tudi bivši češkoslovaški ministrski predsednik dr. Hodža je obiskal poljskega ministrskega predsednika.

Letalski alarm v Berlinu

Berlin, 16. okt. e. Glede na včerajšnji protiletalski alarm v Berlinu je nemška vlada službeno sporočila, da so protiletalski topovi obstreljevali nemško vojno letalo, ki je izgubilo orientoacijo. Grmenje protiletalskih topov se je slišalo v soboto dvakrat. Streljanje je bilo zelo živahno. V dobri uri se je slišalo okrog 100 strelkov. Streljanje so slišali najmočnejše severozapadno od Berlina proti Oranjenburgu in Spandau.

London, 16. okt. s. Neki ameriški novinar poroča, da je bilo o priliki letalskega alarma v Berlinu v soboto ponoči slišati poleg streljanja protiletalskih topov tudi hujše detonacije v smeri iz severa, kjer se nahaja v Spandau velika tovarna mučnica.

Nemški tisk o mirovnih pobudah

Berlin, 16. oktobra. AA. DNB: Nemški tisk se ponovno bavi s Chamberlainovim govorom, češ da je Chamberlain odklonil Hitlerjevo roko, ki mu je ponudila mir. »Montage« naglašajo, da Nemčija ne more popuščati bolj kakor je to že objavila. Nemški narod in njegov vodja lista bila od nikogar prisiljena ponuditi mir. Nemčija je to napravila ravno zato, ker je močna in ker si miru iskreno želi. Anglija in Francija nista hoteli sprejeti možnosti mirovnih pogajanj. Zaradi tega mora nova mirovna akcija priti na iniciativo Anglije in Francije. Mir je nemogoč, dokler bosta Anglija in Francija hoteli ohraniti diktaturo demokracij v Evropi ter versajski diktat. Dokler bota London in Pariz hotela razkosati Nemčijo, bo odgovarjala z orožjem. Tu ne pomagajo niti nasveti, niti kompromisi, niti kombinacije.

Spremembe v ameriškem mornariškem ministrstvu

New York, 16. oktobra. AA. »New York Times« poroča iz Washingtona, da je po Rooseveltovemu naročilu izvršena široka reorganizacija tako glede osebnosti, kakor glede materiala ameriškega mornariškega ministrstva. Ta ukrep je posledica odkritja gotovih nepravilnosti na novih rušilcih, ki imajo aerodinamično obliko. Ti rušilci, ki imajo vsak po 1600 ton, so nepopolni ter bodo morali vseh 12 rušilcev deloma popraviti.

Orjaški nemški bombniki

London, 16. okt. e. Neki dopisnik lista »Daily Express« trdi, da bi mogel bolj podrobno pojasniti, s kakšnim tajinstvenim orožjem razpolaga Nemčija in zakaj je kancelar Hitler v Gdansk zagrozil Franciji in Angliji s tem orožjem. Nemčija, pravi dopisnik, je zgradila posebne bombnike, ki so oboroženi s 16 strojnimi in s katerimi lahko Nemci napadejo najmočnejše vojne edince na odprtem morju. Ti bombniki imajo posadko, ki šteje 12 mož, od katerih je osem usposobljenih za streljanje s strojnimi.

Pogrešan madžarski novinar v Varšavi

Budimpešta, 16. oktobra. AA. Havas. »Figetlen Magyar Orszag« izve, da je madžarski novinar Szilej, ki je bil dopisnik madžarskih listov v Varšavi, zapustil poljsko prestolnico skupaj z diplomatskim zborom, da je pa pod nejasnimi okoliščinami brez sledu izginil.

Urejevanje železniških prog v Ukrajini

Moskva, 16. oktobra. AA. Havas: Sovjetske oblasti so takoj pristopile k delu za razširitev železniškega tira v Ukrajini in zapadni Beli Rusiji, tako da bodo vse železnice na ozemlju sovjetske Rusije imele isto širino tira. Železniški tir od Podvolocka do Lvova je že razširjen, tako da se železniški promet vrši normalno in brez prestopanja.

Kitajci uničili 100 japonskih letal

London, 16. okt. s. Po poročilih iz Sanghaja so Kitajci danes zopet bombardirali letališče v Hankou ter uničili 100 japonskih letal. Pet nadaljnjih japonskih letal je bilo sestreljenih v zračni bitki po tem napadu.

Curly, 16. oktobra. Pariz 10.05, London 17.25, New York 445.875, Bruselj 74.55, Milan 22.50, Amsterdam 236.75, Berlin 177.50, Stockholm 106.20, Oslo 101.25, Kopenhaga 244.

